

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt VII. Christus moriturus, in cruce clavis configitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

re. ubique & in omnibus institutus sum. & satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati. Hic meum reperio ducem, hic Christum meum imitor. Recordor paupertatis ac moditatis, quam Dominus meus perulita, bñthii & felis quod bibit: & ego servulus vilissimus ista censeam a me aliena, mihi non ferenda? Cum Christo esse pauperem summæ sunt divitiæ.

CAPVT VII.

Christus moriturus in cruce clavis figitur.

Inter meteoza pulcherrimum, iris. Quod Siracides affirmans, Vide arcum, inquit, & benedic cum qui fecit illum: valde speciosus est in splendore suo. Iris Platoni mater admirationis, ornamentum est caeli. Ante annos mille sexcentos Hierosolymis in monte Golgothæ Iris apparuit, quam Hebraei vates prædixerunt, quam orbis vidit & miratus est. Hæc Iris multicolor fuit Unigena Dei JESVS Christus in cruce suffixus. Hic viror dumosi ferti, hic cereus pallor obitæ mortis, hic purpura copiosè fusi sanguinis. Vide hunc arcum, & benedic cum qui fecit illum. Cum Augustino dixerim: Jam incipiant mysteria Christi non ad fontem sedentis, sed in trabe pendentis. Christum in cenaculo pedes lavantem, in Oliveto prolixius precantem, & sanguine sudantem; Christum à Judæa proditum, à Petro negatum, ab Herode illumum, à Pilato flagellatum vidimus: Christum spinis coronatum, ostro ludicro velatum, ad plebem produdum aspernatus; Christum supplicio crucis addictum, sub cruce in Calvariam educi, vestimentis exui, vino myrrhato excipi spectavimus. Hæc omnia prolusiones erant ad crucis supplicium. Jam ergo incipiunt mysteria. Spectaculum invisum, inauditum, celo terræque obstupescendum ante oculos statuemus, Dei Filium in cruce clavis affixum. Ad hoc mysterium articulatus explicandum, & memoria diutius servandum, iridis imagine non incommodè utemur.

§. I. Christus in jacentem crucem humi dejicitur, aut in erectam, quod verius videtur, ascendit. Tres iridis colores explicantur.

Prodigium nimis obtupefendum, Dei Filius, latronum medius, in arbore infami mortuus. Quæ usquam acerbior aut ignominiosior mors quam crucis? In quâ tamen expiravit summum caeli terræque decus, Dei Filius JESVS, ne tale quid nimis acerbum aut ignominiosum sibi censeat ulla fors hominum. Equis unquam mirari satis & capere queat, caelestem Patrem Filio suo, qui & ipse verus Deus, imperare ac dicere. Abi fili, terras pete, & in patibulum te patere suspendi. Atque hæc admiranda tribus solis oculis complexi sunt Evangelistæ: Et crucifixerunt eum. Hoc Simon Cassianus jure admiratus, Sunt, inquit, mysteria tam profunda, ut Spiritus sanctus factum, non facti modum dicat. Eo hæc voces spectant: Verbum caro factum est; peperit filium suum primogenitum: Et crucifixerunt eum. Horum verborum consideratio ad nostrum majus promeritum nobis relicta est. Certè his mysteriis explicandis nulla satis ponderosa verba inveniuntur; hic nimia est humani oris egestas. Hic cogitationibus longè agitur efficacius quam verbis, tamen nec ullis quidem cogitationibus rei dignitas satis unquam indagari possit. Sed ad nostram nos iridem vertamus.

Iris est opaca, rosida nubes, in quam immixta sol radiis resulget, sicut speculo excipitur reflexa imago. Humana Christi natura, veluti nubes opaca textit divinum. Et ecce, ait Moyses, gloria Domini apparuit in nube. Hæc nubes tora in lacrymas, sudorem, aquam, sanguinem soluta est. Huic iridi Sol justitiæ ferientes radios il-

lustrat. Atque hinc nobis hæc nova iris, triplici colore. Primus sive extimus est croceus, seu citrinus; alter medius, viridis seu prasinus; tertius ruber seu purpureus. Tres isti colores, triplex Christi crucifixi mysterium repræsentant commeditandum.

Primus color croceus, seu citrinus, Christum in crucem humi dejectum, aut in eam descendisse significat. Hic primaria, & verus quaestio. Hæc an sublimè crucifixus sit Christus. Prima opinio est eorum, qui censent Christum humi affixum, quod facilis. Alii asserunt, Christum per asseres & tabulationem seu pegma ad crucem ascendisse, & ita sublimè in eam fixum. Opinio tertia est, manus in jacente, pedes in erecta clavis affixos. Hanc ego causam non disceptaverim, salvo cuiusvis judicio, malim tamen, expensis rationibus, in opinionem secundam discedere, & Christum sublimè affixum dicere. Certè hic modus, in crucem tollere, usitator; & faretur Justus Lipsius, qui de cruce disserens, In ipsa, inquit, fixatione, tria: Suspendio, adstrictio, Inscriptio. Ante suspensionem nudatio. Receptum hoc in plerisque suppliciis, velut naturæ suavitatis, quæ nudos induxit in vitam, & educit. Dati nudi in crucem jacentem raro (in Christo videtur observatum) in erectam saepius. Cur in alto rei affigerentur, rationes fructus plures. Christum hoc modo clavis in sublimi fixum senserunt è pificis multi. Post pascos viri doctissimi, quos inter Joannes Toletus, & Martinus Delrius. Idem asserit beata Birgita, cum quæ plerique sanctorum Patrum huic Christi figendi modum Ascensionem vocant, & illud eo explicant: Dixi, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus. Hic certè figendi modus in majus rei ludibrium, & graviozem populi terrorem fuit, in oculis omnium fontes clavis affigere. Hic pia mentis est, cum sensu perpendere, quàm miserabili visu Christus nudus & vulneratus tabulationem illam perreptarit.

Præquam verò ascenderet, credibile profus, quod Robertus Aquinas censet, Christum nudum crucientis genibus flexis, manibus oculisque caelo elatis, ut jam supra demonstratum est, Patri se denuò sicut ipso principio vitæ, obtulisse in hunc modum. Suscipe, mi Pater, me ipsum in sacrificium pro humani generis salute. Ita Pater, quia sic placitum est ante te, hæc etiam crucem obedienter amplectar. Has, obsecro, voces altius animo inscribamus: ita nos par est loqui in rebus adversis omnibus. Cum dicto Christus ascendit crucem, & in eam mox ita extensus est, ut nullum sine dolore membrum, compago artuum omnis soluta, venæ & nervi lacerati, plagæ omnes renovatæ, ossa omnia dinumeranda fuerint exposita. Quod prædicens Psaltes, Foderunt, inquit, manus meas, & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Deus olim Abrahamum foras educens. Suscipe calum, inquit, & numera stellas si potes. In Calvariam foras extra urbem educti sumus, hic Christus è cruce unumquemque nostrum compellans, Suscipe, ait, & numera, si potes, plagas meas & vulnera, dolores meos & tormenta; rimare totum corpus; an nervum, venulam, oscillum dolore liberum invenias: quod flagris & spinis intactum, crudelis hæc distensio afflixit. Sola lingua videri potuit evasisse immunis, sed & illa aceto, felle, myrrhato vino cruciata. Quæ in toto corpore, quod suis careat doloribus, & adhuc torquendum dabo. Ipsæ medullæ suos sentiunt cruciatu. Hic primus iridis color croceus, Christi in crucem ascensio.

Alter viridis seu prasinus. Jam paratus ad amplectendam crucem Dominus JESVS properanter cruci affixus. Moris quidem erat antè manus, deinde pedes; prius dextram quàm levam clavo figere, sed hic, cum Toletum putem, id temere neglectum: hoc unum festinantius agebant, ut in cruce vivus spectari posset; quem admodum piscis træ fugientis ad culinam raptim defertur cultro subjiciendus. Hieronymus Natalis, &

Christi mysterium repræsentant.

1. Color citrinus Christum in crucem humi dejectum, aut in eam descendisse significat.

Christum sublimè crucifixum fuisse probatur. Lipsius l. 2. de Cruce cap. 7.

Toletus in Ioan. Delrius in opere Mariano, sacræ lect. II. de Pass. Dem. & Polemica. 2. Revelat. S. Birgita lib. 1. cap. 10. Cant. cap. 7. v. 8. Christus Oravit ante ascensionem crucis. In Incarnatione.

Ludolphus de Saxonia, qui de passione Domini, ait viro sancto revelatis, hanc artuum extensionem omnibus cruciatibus fuisse servierem, ut quæ omnes venas, nervos, membra omnia ut chordas incitavit intendit. * Psalm. 21. v. 17. & 18. Gen. c. 15. v. 5.

2. Color viridis, paratum ad amplectendam crucem Dominum Jesum properanter cruci affixum significat.

Vincencius Brunus oculis & auribus hoc representant, quam promptè Christus & ultro brachia, quâ festinanter & cupidè Pharisæi clavos porrigant. Nimirum amori & odio nil satis festinat. *Quod si hec in viridi faciunt, in arido quid fiet?* Putant aliqui clavos non sine summo cruciatu agrè transiisse. Sed nos hæc talia piis amantium commentationibus transcribimus. Imago Christi sic in crucem affixi, sui Paschatis agnus: immo, teste divo Justino Martyre, Agnum Hebræi in formam crucis extensum assarunt, prout laniones nostri pecudes ad carnarium suspendunt, & macello parant. Sed alia hæc questio, num Christus tribus, an quatuor clavis cruci sit affixus. De tribus pervulgata est opinio.

Gregorius Turonensis, Joannes Toletus, alii complures, qui etiam libros eâ de re dederunt, quatuor clavos in Christi cruce numerant. Res jasn videtur liquida satis, & certa de clavis quatuor. Et certè difficillimum est capere, qui tandem fieri potuerit, ut duo pedes uno simul clavo figerentur. *a* Rectè igitur affirmari conseo, duos pedes duobus clavis scabello suppedaneo affixos, idque est more & ritu Romano factum. Quod Gregorius Turonensis, quem dixi, apertissimè confirmat, *b* & unâ quærit, quò locorum Dominici hi clavi devenerint. Primum ajunt in mare Adriaticum * sedandè tempestatum: tam frequentia in eo naufragia erant, ut navium vorago diceretur: duos alios Constantino Imperatori oblatos, hunc quidem franco, illum galeæ inferendum; quartum denique Treviris asservari. Quando igitur quatuor membra erant figenda cruci, quatuor eis assignati milites. Hoc & præfæta icones loquuntur, uti argentea Romæ ad Sancti Petri, Lovanii ad S. Michaëlis, in Hispaniâ Burgis, sed & alibi in plurimis antiquis cænobiiis. Quòd divæ Clara de monte Falcone Christus se spectandum exhibuerit tribus clavis cruci affixum, & ejus rei vestigia in corde virginis post mortem secto sint visa, c non refello. Hoc ajo: Hæc virgo Christum crucifixum sibi meditando ita impressit, prout pichum vidit.

† Tertius nostræ iridis color ruber & purpureus torrentem sanguinis in cruce fusi monstrat. Mi Deus, qui demum res eò adduci potuit, ut Dei Filius in crucem actus velut fons argus purpureum laticem per siphones mitteret, aut velut iris sanguine roretur? Ad liberandam gentem humanam suffecerit Christum lacrymandam fundere, sanguinis guttulum offerre, genu Patri hestere; sed tanta tantus amor impetravit. *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* d

Exclamat olim in Verrem Tullius: *Nefas civem Romanum vincire, scelus verberare, prope parricidium necare, quid dicam, in crucem tollere?* Civis Romanus & Dei Filius, o quantum distant! Civem Romanum crucis damnare, crimen inauditum. Dei Filium orbis arbitrum in crucem subigere, quale demum censendum erit piaculum? Crux summis & primi nominis sceleribus fuerat decreta, linguis sacrilegis, idololatriæ, latrocinii, & non nisi servi in crucem rapiebantur: nec enim gravior, diuturnius, scelerius, ignominiosius supplicium; crucifixi omnes *maledicti*. Cur igitur mortalium innocentissimus hanc turpissimam simul & acerbissimam mortem sibi met elegit? Causas ordipe dabimus.

§. II. Cur Christus supplicium crucis elegerit, sex assignantur causæ.

I. Ut tantò melius mors ista orbi universo innotesceret, tot vaticiniis prædicta. Eam etiam ob causam celebrerimus huic supplicio electus est locus, & dies. Ut sit quâdo vel tristioribus ærumnis pressi, aut gravioribus noxis implicati cælestes iras cuperemus effugere, huc velut ad asylum curreremus. In proparulo crucifixus Jesus se omnibus præbet adeundum. Quod præfæta lex dixit, huc

A flecti potest: *Et erit visa quasi pendens ante te.*
 II. Ut Christus calum inter terramque mediis verus agnosceretur, Deum inter & homines sequeferet. Certè quatuor illa crucis cornua nobis adumbrabant ruinam Angelorum reparandam; Patres limbo educendos, filios celo adscribendos; hostes ipsos gratiæ donandos. *Vnus ergo Deus, Paulo teste, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semperis sum pro omnibus.* Nemo amplius dicat: Quò fugiam, aut quò me veritatem? Hic melior testamenti mediator est. Huc fuge, huc te verte.

III. In cruce membra Christi omnia paratissimos offerunt amores. Nam Dominus Jesus crucifixus caput inclinat ad osculum pacis, brachia pandit ad amplectendos tam bonos quam malos, ut & ipsi fiant boni; manus habet apertas ad dandum, cor lanceæ reseratum ad amandum; pedes fixos ad expectandum dum redeamus ad ipsum. Hic multicolor Iris, signum fœderis inter Deum & homines; hic corpus totum, velut arcus, intentum. *Vide hunc arcum, & benedic eum qui fecit illum.* Ab hoc arcu amoris volant sagittæ, quæ corda hominum novis in Christum amoribus inflammant. Hinc ille amoris excessus est, de quo Moses & Elias in Thabore loquebantur; excessus planè infinitus, non pro amicis solum, sed etiam pro inimicis hæc tanta pati. *Cum unum mihi esset, reconciliari sumus Deo per mortem filii ejus.*

IV. Ita veritas suis iteri promissis. Prædixit & promisit Christus sapius: *Sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.* Cum exaltaverit filium hominis, tunc cognoscetis, quia ego sum. Et ego, hexaltatus fuero à terrâ; omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicitur significans, quâ morte esset moriturus. Astrologia rudimentum est: Sol quòd altior, hoc potentior. Tanto enim fortius agit, & liberalius calefacit, quò à terrâ sublimius iter suum conficit: ita Christus in altum per crucem evehctus, mox Nicodemum & Josephum ad se traxit: etiamnum corda ad se trahit, sed corda, quæ non recesent cum Nicodemo & Josepho ascendere, eruentum corpus excipere, mundâ sindone involvere, proprio monumento reponere.

V. Pro iis Christus scelerum pœnas luere, pro illis subire mortem debuit, quæ excenas cruce, qui mille patibula, qui gehennæ incendia, qui supplicia infinita sunt meriti; pro servis & latronibus, quibus crux debatur æterna, factus est Christus obediens usque ad mortem mortem autem crucis. Paulus Romæ, ut civis Romanus, iure civitatis donatus gladio, Petrus ut piscator vilissimus cruce sublatu est. Protoplasti & primi parentes nostri, fures & latrones fuerunt. Furtum horribile contra Numinis edictum apertissimum commiserunt; quo uno scelere animas & corpora posterorum jugularunt. Horum omnium pœnas expendit, & cædes infinitas in cruceluit Christus gentis humanæ vindex, & parens reditæ libertatis.

VI. Supplicium crucis subiit Christus, ut corpus gravissimis quidem cruciatibus affectum, nihilominus tamen maneret integrum. Idcirco noluit cum infantibus ab Herode obruncatis confodi & jugulari, à Nazarenis præcipitari, à Pharisæis lapidari; ut Joannes decollati, ut Isaias medius secari non voluit; nimirum ut corpus servaretur indivisum: quo symbolo luculentè docuit, omnes amicos suos æternis deliciis destinatos, ærumnis aut tormentis præsentibus à se neutiquam abstrahendos, sed integros in æternitatis diem servandos. Certissimò nitimur hoc promissio: *Oves meæ vocem meam audiant, & ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego vitam æternam do eis & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu meâ.*

§. III. Sex

Quatuor clavis Christus est cruci affixus. a S. Bonav. ait pedes prius ferreâ fide trans-fosfos sicut ipsam crucem perforatam. Inaudium. b Greg. Tur. lib. 1. de Gloria Mart. cap. 6. Idem assignati milites. Hoc & præfæta icones loquuntur, uti argentea Romæ ad Sancti Petri, Lovanii ad S. Michaëlis, in Hispaniâ Burgis, sed & alibi in plurimis antiquis cænobiiis. Quòd divæ Clara de monte Falcone Christus se spectandum exhibuerit tribus clavis cruci affixum, & ejus rei vestigia in corde virginis post mortem secto sint visa, c non refello. Hoc ajo: Hæc virgo Christum crucifixum sibi meditando ita impressit, prout pichum vidit. † Tertius nostræ iridis color ruber & purpureus torrentem sanguinis in cruce fusi monstrat. Mi Deus, qui demum res eò adduci potuit, ut Dei Filius in crucem actus velut fons argus purpureum laticem per siphones mitteret, aut velut iris sanguine roretur? Ad liberandam gentem humanam suffecerit Christum lacrymandam fundere, sanguinis guttulum offerre, genu Patri hestere; sed tanta tantus amor impetravit. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. d Exclamat olim in Verrem Tullius: Nefas civem Romanum vincire, scelus verberare, prope parricidium necare, quid dicam, in crucem tollere? Civis Romanus & Dei Filius, o quantum distant! Civem Romanum crucis damnare, crimen inauditum. Dei Filium orbis arbitrum in crucem subigere, quale demum censendum erit piaculum? Crux summis & primi nominis sceleribus fuerat decreta, linguis sacrilegis, idololatriæ, latrocinii, & non nisi servi in crucem rapiebantur: nec enim gravior, diuturnius, scelerius, ignominiosius supplicium; crucifixi omnes maledicti. Cur igitur mortalium innocentissimus hanc turpissimam simul & acerbissimam mortem sibi met elegit? Causas ordipe dabimus.

Causæ cur Christus acerbissimam mortem elegerit.

I. Ut tantò melius mors ista orbi universo innotesceret, tot vaticiniis prædicta.

§. III. Sex alia causa adjuvantur.

I. Crucis supplicium membris omnibus suum cuique tormentum attulit. Quia apud Dominum multa & copiosa apud eum redemptio, copiosissima multa & magna nimis misericordia. Et quid aliud Christus in cruce pronuntiavit, quam amantissimum illud: Totus sum vester; vobis membra mea omnia laborant & patiuntur. Filii charissimi, vos semper mecum estis, & omnia mea vestra sunt. Vobis patior, vobis doleo, vobis morior.

Interrogatur nonnumquam aeger, quā potissimum parte morbus infestet. Non raro hoc responsi redditur: Membris omnibus; ubique sēvit dolor. Idem reverā Christus crucifixus de se potuit affirmare: Dolores summī mea omnia membra cruciant: Non est dolor doli mei similis: Attende & vide.

II. Crux plenitudinem mysteriorum continet. Quod beatus Paulus explicans. Vt positus, inquit, comprehendere cum omnibus sensibus, quā sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum; scire etiam supereminentem scientia charitatem Christe ut impleamini in omnem plenitudinem. Hunc abditissimam scientia librum, quem Dominus Jesus crucifixus submet sanguine scripsit, nemo sanctorum hominum evolvit totum, nemo unquam omnia illius arcana comprehendit intelligentiā. Hęc olim omnia nosse ac penetrare, pars erit nostrā beatitudinis, Joanne teste: Videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Neque tantum videbimus eum, sed omnia ita compuncti mysteria penetrabimus.

III. Supplicium crucis Christus pertulit, ut ē cruce velut ē cathedrā Christianæ perfectionis formulam nos doceret vel ipso crucis aspectu. Totius doctrinæ hujus compendium est CRUCIFIGI, hoc est, in rebus omnibus promptē ac toleranter aliquid pro Christo pati. Quod dilucidissime Paulus pronuntians, Qui Christi sunt, inquit, carnem suam crucifixerunt cum vitis & concupiscentiis. Vita Christiani hominis quid est? CRUCIFIGIO. Si quid subinde miscatur jucundi, mera est refectiuncula ad perferenda plura & graviora.

Pelagius interpres Græcus memorat senem a religioso juvene interrogatum, quid faceret, ut salvus fieret. Senex, ut ipis etiam oculis saluberrimam præceptionem imponeret, lumbo suo arcum strinxit, & pallium, quo induebatur, ex humeris desuere permisit, denique utrumque brachium expandens, Ita, inquit, & rebus caducis nudi, & omnibus vitis crucifigi sumus.

IV. Nos ad lignum venditos & perditos ex toto, ad lignum voluit Servator reparare. Siquidem cælestis Pater salutem humani generis in ligno crucis constituit, ut unde mors oriebatur, inde vita resurgeret, & qui in ligno vinebat, in ligno quoque vinceretur. Et Adamus, & Christus ad arborem adhæsit, sed eventu longē diffimillimo; ille suo suorumque exitio arborem, ut peccaret, adiit; iste suo suorumque triumpho ad arborem, ut peccata expiaret, se affigi permisit. Si enim, inquit Paulus, in unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & justitiæ accipientes in vitā regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita & per unius obedientiam, justī constituti sunt multi. Verē ubi abundavit delictum, superabundavit gratia.

V. Per crucem in altum extolli voluit Christus aëri purgandō. Etenim suam elementis omnibus sanitatem impertit. Annis triginta quatuor terram obambulavit, obambulavit & aquas atque maria; in Jordane stetit; igne sanctum Spiritum misit, aërem morte purgavit, & aëria inde potestates præcipitavit. In Africā, quod

A Justus Lipsius narrat, id moris incolæ servarunt, quandoquidem tigrides & leones sæpius viatorem minus armatum lacerassent, ut vicini per vias erigerent cruce, inque is appenderent leones aliis terrore. Diabolos Petrus leones nominans, Adversarius vester diabolus; inquit, tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Hi leones iter ad cælum sapientes occuparunt, & viatorum sanē plurimos lacerarunt. His coërgendis Christus leo de tribu Judā in cruce seipsum voluit suspendi, in terrorem & fugam tot immanium belluarum. Hoc ipsi Christo credimus, Nunc judicium est mundi; nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.

VI. Tormenta crucis toleravit, ut monstraret orbi, neque se majora posse facere, neque nos majora petere. Reverā torum se nobis dedit, ut nos ipsi redderemur totos. Amavit tam ardentē, ut amaretur. Reciproca est amor divinus. Amari vult Deus, qui nos posse facere amat. En amantem & obedientem Dei Filium. Hanc formidabilem tormentorum seriem ad Patris nutum, amore nostrum omnium obedientissimē pertulit. Testatur ipse: Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Hic pendeo spectaculum orbis & ludibrium, hic infanda patior, hic morior, quia sic Pater meus mandavit.

Ita Dominus Jesus in cruentā cruce, in gelido aëre, in extremā paupertate nudus expiravit. Nil eorum contigit, de quibus nos assiduē altercamur. Nostræ sunt voces: Mea est hæc terra herbis & floribus vestita, mea est hæc aqua piscibus frequentata: meus est hic ignis huic usui destinatus. Quis dicit, Meus est hic aër? Ergo in aëre, qui communis est omnibus, vult mori Christus; hic prædurum habet lectulum & angustissimum; pro cervicali spinas, pro plumcis pulvillis clavos, spongiam pro poculo, acetum pro cretico; summam nuditatem pro tegumento. Hic est ille vir, hic est, quem digito monstrat Isaias, vir dolorum, & sciens infirmitatem nostram, despectus novissimorum virorum. Ergo sursum oculos, sursum & corda ad hunc virum in aëre pendentem, qui vel ideo etiam in cruce mori voluit, ut oculos nostros ad fluxa terræ dejectos ad se erigeret, & assuefaceret ad altiora spectanda, verumque iter ad cælum monstraret.

Vide igitur arcum, & benedic eum qui fecit illum. Bernardus digitum ad hanc Iridem intendens, monstrat Christum singulos his verbis alloquentem: O homo! vide, quæ pro te patior; non est dolor, sicut quo crucior. Ad te clamo, qui pro te morior; vide pœnas, quibus afficior, vide clavos, quibus confodior; vide & respice.

§. IV. Christus crucifixus cum iride in pluribus confertur.

IRIS cælum & terram attingit, nec ferē ultra tria miliaria cernitur. Hęc à nobis mille centenis viginti quinque miliaribus, seu gradibus octodecim distat. Iris opposita semper est soli, cujus & calorem frangit. Plures esse possunt eodē tempore, ad occasum una, ad ortum altera, sole medio. Et in uno quidem loco tres cerni possunt, ita tamen, ut una debilior alterā, & colores videantur inversi, prout fieri solet in speculo, quod dextram mutat sinistra. Lunæ iris rarissima, & quod Aristoteles docet, vix semel iterumque annis quingentis cernitur. Si altus sit sol, humilis est iris; si alta iris, depressior est sol. Ajunt, qui Opticem docent, autumno brevissimis diebus sæpe qualibet horā iridem spectari. Iris plerumque pluviam portendit. Quod Annæus Philosophus adstruens, Arcus, inquit, meridie ortus, magnam vim aquarum vehit; circa occasum rorabit. Iris decreto Dei significat eluvionem orbis non amplius repetendam. Hoc Deus Noëmo pollicitus. Arcum meum, inquit, ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram: & non erunt ultra aquæ diluviis ad delendam universam carnem.

I. Natura Iris. Cum iride Christum crucifixum conferre cœpimus. Istius porrò memori naturam per partes explicemus. 1. Cælum & terram attingit iris. Dominus Jesus in crucem elevatus, usque ad cælum attingebat stans in terrâ. Humanitate terram attingit, nobis simillimus, divinitate cælum, Angelos, Patrem. 2. Iris opposita semper soli, æstum solarem mitigat. Christus in crucem actus, justitiæ Soli velut prævaricator obiectus. Noti sunt paginis sacris homines facinorosi, Manasses, Antiochus, Herodès; in quibus seipsum annumerans Paulus, *Qui prius*, inquit, *blasphemus fui, & persecutor & contumeliosus*. Sed jam facinorosum est primus, & prævaricatorum maximus hic ipse crucifixus. *Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum*. 3. Alta est iris, sed non procul cernitur. Hæc verò nostra se orbi universo exhibet spectandam. Vaticinatus id Zacharias, *Aspicient ad me*, inquit, *quem confixerunt*. Et plangent eum planctu quasi super unigenitum, & dolent super eum, ut doleri solet in morte primogeniti. Et plangent terra, familia & familia seorsum. 4. Iris cum plerumque vespere appareat, occasum respicit. Christus in cruce ita pependit, ut tergum urbi obverteret, & prospiceret occidentem. Damascenus & Adrichomius crucem Dominicam ab urbe averfam, Judeorum vafro studio censent esse sitam, perinde ac si publicè dixissent: Hunc hominem maleficum pro cive non agnoscimus. Apud nos hodiè que paribulati suam quisque patriam vel è furcâ pendens respicit. Christum igitur averfo ab Hierosolymis vultu appenderunt, ut suum esse civem hoc crucis situ negarent. Sed expectate paululum, ò nefarii, paria Deus faciet, & hanc diligentiam vestram reponet, qui jam olim per Hieremiam minatus, *Dorsum*, inquit, *& non faciem ostendam eis, in die perditionis eorum*. 5. Si altus sit sol, depressa est iris. Altissimus fuit Sol justitiæ, nam Pater nec proprio quidem Filio parcens, *Propter scelus*, inquit, *populi mei percussit eum*. Hinc iris ista sanè depressissima fuit. *Humiliavit & exinanivit semetipsum Dei Filius, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis*. 6. Hæc iris pluviam non tantùm significavit, sed effudit, & quidem cruentam. Anno quingentesimo quadragesimo primo, quod Sigebertus memorat, visum est cælum ardens igneumque, & sanguis verus è nubis in vestes defluxit. Anno octingentesimo sexagesimo nono, teste Genebrardo, Sabonæ, seu Brixinæ, toto triduo sanguinea pluvia stillavit. Anno trigesimo quarto à partu Virgineo Hierosolymis die Parasceves Iris in rupe Golgothæâ sanguine stillavit, & irrigavit orbem. Nos multo sanctius clamamus, quàm clamaverint Judæi: *Sanguis ejus super nos, & super filios nostros*. Et sicut iris herbas dicitur odoriferas reddere, ita Christi Sanguis orationulas, gemitus, lacrymas, ceterasque orationes nostras divino Patri reddit acceptissimas. 7. De iride divinæ pactiois testimonio promittens Deus, *Eritque*, ait, *arcus meus in nubibus, & videbo illum, & recordabor fœderis sempiterni, quod pactum est inter Deum, & omnem animam viventem universæ carnis, quæ est super terram*. Dominus Jesus crucifixus, iris sanguine stillans, verè fuit signum fœderis inter Deum & hominem. Nam ipse est propriatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantùm, sed etiam pro totius mundi. Quotiescumque Pater cœlestis hanc Iridem intueatur, sui fœderis amantissimè recordatur. 8. Iridis dimidius tantùm circulus patet. Nostra omnis vita semicirculus, est, in quo patientis Christi merita, & Dei nos expectantis misericordia relucet. Post istum semicirculum totus & immensus æternitatis circulus sequetur. Neque tunc amplius misericordiæ locus erit, sed justitiæ. Paulo teste, *referet unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum sive malum*. 9. Solis æstum retundit iris: Dei Filius unus omnem Patris iram excepit, eamque moriendo placavit. Voces illas summè nos amantis novimus: *Vos ipsi vidistis, quomodo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim mibi*. Aquilâ mater ut ferunt, cum pullos

A suos è loco in locum transfert, dorso eos portat, ut infernè voler sagitta, matrem ea lædat, non pullos. Vide te oro, matrem aquilam in cruce fixam, quæ omnia iræ divinæ tela in nos convolantia, corpore suo velut clypeus excepit. Sed hic telorum & sagittarum supernè devolantium nimbus, summos Christo dolores attulit. Verè dixerit Patri filius: *Sagitta tua infixæ sunt mibi*.

§. V. Christi crucifixi dolores.

Rex David ob suorum brachiorum robur Deum prædicans, *Posuisti*, ait, *ut arcum arcum brachia mea*. Jisdè sanè verbis, sed sensu alio Dei Filius in cruce Patre compellaverit: *Posuisti brachia mea ut arcum arcum*. Tot verbera, tot plagas, tot vulnera corpore excepti, ac si homo sim ferreus. Revera Christi in cruce dolor fuit tantus, ut aliqui jure quærant, num fuerit, qualis est apud inferos damnatorum. Negant fuisse. Nam velut caeleste gaudium omnes omnino voluptates gaudiæque superat, ita sanè tormentum æternale, dolores omnes & supplicia excedit. Ab illo proximior Christi patientis dolor, omnium Martyrum, aliorumque hominum pœnas & dolores multum superavit, idque ob plures causas, quas longum hinc pertere. Illa hinc solum pauca Christi verba expendamus: *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste*. Et illa: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Hæc immensos cruciatos indicant. Nimirum Christus summam solatii destitucionem, & dolores maximos verbis testabatur. Sunt qui in supplicio crucis considerando solum dolorem pedum singulariter expendant. Nam *per dorsum*, pars illa pedis, quæ clavus adigi solebat, plena officulis, nervis, ligamentis, tantos sentit dolores dum clavo perdiditur, ut ea sola nervorum distractio mortem aliquibus intulerit, tamen nullam os contractum fuerit. Hic tamen dolor in cruce videri potest minimus. Quis ergo jam dolorum cumulus erit si jungamus, quæ præmitti solebant, flagra, impressas capiti spinas, distensionem membrorum; tot deinde ledibris affici, inspectante orbe pendere nudum, animi angoribus circumfluere, sui maximâ torqueri, solatis omnibus destitui. Nunc igitur opportunissimum proclamare: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte se sicut dolor sicut dolor meus æquoniam vindemiavit me, ut locutus est Dominus, in die ire furoris sui*. Nec in doloribus tantis ullum erat doloris lenimentum. Nam si crucifixus parere pedibus voluisset, totum pondus corporis ferendum manibus fuisset: undique & undique læviabatur dolor. Hinc præfici tormentum crucis crudelissimum, teterrimum, summam supplicium vocarunt. Mors in eo lenta, probris, cruciatibus, ignominii, plenissima omnium maledicta. Præmitti consueverant flagra, crucis rifragium subjungi; multo sanguine manabant vulnera, pleamque fames & sitis cruciabant. Hinc hostiles illæ impiorum voces: *Morte turpissimâ condennemus eum*. Hoc loco non omiserim illam de iride vulgi opinionem. Iris, ut ferunt, cum jam semicirculum suum expandit, aurum spargit, & plerumque, ut ajunt, in aquas. Hoc iridis donum, auream scutellam nominant, quæ formam habet aurei scutellati concavise repandi, crassioris nummuli. Novi ego civem opulentiorum, quæ quævismodi scutellatos nummulos omnes solebat coemere, quos insperxi. De rei veritate nihil affirmo, sed translaticium hoc iridis donum, ad crucis mysterium suavius intelligendum applico.

Nostra Iris in Golgothæo monte geminum sparsit aureum munus, omnium manibus, imò mentibus excipiendum. De Christo crucifixo illud Paulinum pronuntiarim: *Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, captivam dedit dona hominibus*. Duplex hoc donum est; commiserationis & amoris gratia. Utramque paragraphus sequens explanabit.

§. VI. Christi

M. BIBL.

ADRI.

§. VI. Christo crucifixo Commiseratio & Amor debetur.

Commiserationem Christo crucifixo, jure meritissimo debemus. Non semel Abrahamus Comicus in theatro spectatus, cum jam Isaacum filium ligaret, & admovent aræ, largas spectatorum lacrymas movit. Imò Gregorius Nazianzenus hanc Abrahami patris in filium piam severitatem numquam nec in picturâ quidem sine lacrymis aspexit. Quam autem hic longè mestriorem tragediam, mons Calvaria nostris oculis proponit! Aeternus Pater non tantum strinxit & vibravit gladium, sed eo filium jugulavit. Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradit illum. Hæc hominum piorum intimos sensus incredibili in Christum miseratione afficiunt. Elisabetha, Andrea Ungari Regis filia, Ludovici Principis conjux, die quadam in Regiam culta, publico se dedit. Ingressa templum, ubi Christi crucifixi imaginem vidit, in lacrymas soluta, hæc mente ac cogitatione versavit: Dei Filium moritur in patibulo, ego gemmis & auro fulgeo. Domini mei caput spinis est operum, at meum superbit multo labore accretio comprum. Ille Rex celi ab omnibus est desertus, ego tot famulis cingor. Ille locum capiti circumspicit, nec invenit, ego pulvinaria calco. Illum soli hostes vallant, me aulæ stipant servita. Ah misera & infelix sum femina! Hæc cogitatione ita comprehendit, ut animâ deficiente, fomentis fuerit recreanda. Ab eo tempore muliebrem mundum omnem aut abjecit, aut cilio asperavit, ne Christi patientis memoria umquam excideret. Vide igitur arcum, Christum crucifixum, & benedic eum qui fecit illum.

Beatus Paulus post variam eruditionem è libris haustam, Non judicavi, ait, me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. Arcana omnia, quæ mihi sunt è cælo aut in ipso cælo commissa, in hoc uno sanguineo circulo continentur. En raptus in tertium cælum, non aliam tamen disciplinam, nec aliud studium, nec philosophiâ aliam proferi, sed nec aliam artem ullam vult aliis tradere, quam hanc ipsam Uranometriam, & iridem cruentam, quam studiis omnibus scrutari & pervestigare cupit. Hic omnem cenfer & sibi & aliis laborem collocandum. Ideo, inquit, nihil cogito, nihil scribo, nihil pro concione dissero, nisi Christum crucifixum.

Non in subtilitate sermonis aut sapientiâ, annuntians testimonium Christi. Sed loquor Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante secula in gloria nostram, quam nemo Principum hujus sæculi cognovit. Si enim cognovissent, numquam Dominum gloria crucifixissent. Ergo, imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Eadem instillans Augustinus, Toro, inquit, vobis sigatur in corde, qui pro vobis fixus est in cruce. Eadem Bernardus inculcans, Quid adhuc, ait, tua dormitat affectio, imò non dormitat, sed mortua est, si huic beneficio non responder. In dictis suis Dominus sustinuit contraditores, in factis observatores, in tormentis illufores, in morte exprobratores; & nos omnes cupimus amicos & laudatores. Vide igitur arcum, & benedic eum qui fecit illum. Vera erga Christum miseratione, est Christi crucifixi studiofa imitatio. Imitaberis, si amaveris.

Amor affectuum non suavissimus tantum, sed potentissimus atque fortissimus. Non otiaabitur amor noster, si penitentiâ Crucifixi amorem inspexerimus. Christi amor in nos tantus fuit, ut si voluisset æternus Pater, non tres horas tantum aut dies, non tres solum menses aut annos, sed trecentos, imò sæcula, usque ad novissimum diem, in cruce inter affiduos & fummos dolores pendere non reculasset. Hinc liquet, quam bonam, & confortam, & cogitatam, & superfluentem mensuram det amor. Omnem Sanguinem Christum ad usque ultimam guttam unâ cum aquâ nobis effudit. Verè rosçida nu-

A bes, quæ sudore, lacrymis, sanguine, aquâ stillavit. Quæ quidem te, sicut in præsepi summam paupertatem, ita in cruce charitatem summam monstravit orbi. Licebit hic digitum ad crucem intendere, & unicuique hominum magno sensu illud instillare:

Cernis ut in toto corpore sculptus amor? Deus pœnarum & legum omnium immunis, lege amoris solâ stringitur. Amor Christum in oliveto humi dejecit, amor vinxit & captivum duxit; amor ad iudices pertraxit, columnæ alligavit, spinis coronavit; amor myrthatum calicem propinavit; amor clavos infixit, in crucem extulit; amor mori coëgit, idque pro hostibus & impiis. Vix enim pro justo quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Et quis vel oculis vel mente signum pendens aspiciat, quin animo dicat, Vicisti, Domine, vicisti; huic tuo amori cedo; te in cruce cæno nudum, vibicibus, plagis, vulneribus plenum, sanguine operum, & velut detractâ cute vulnus merum; meri hic dolores & angores, amaritudo merissima, solatiis undequaque omnibus destituta. Et tamen aqua multa non poterunt extinguere charitatem, nec flumina illam obruere. Non tantum grandiores quinque fenestras in corpore tuo aperuisti, sed corpus totum cancellatim perforatum exposuisti, ut per rubros cancellos istos cor amore ardentissimum probe inspicerem. O mi amantissime Jesu, utinam crux tua suscipiat me fixum ponè te! Utinam clavi tui meos etiam pedes penetrent! utinam ferrum tuum spineum laxetur, ut & ego capiti tuo meum conjugam unâ rubis perfodiendum!

Sed, ô Domine, miserationis immensæ, quàm multa ego hodie promitto, cras longè alia facio, promissorum forsitan post hanc oblitus? Reverà ut phreneticus sum, jam curari volo, jam nolo, & medicinam omnem excror, modò chirurgum aut medicum quero & completo, modò iterum fugio, & detestor, in nullâ re, quàm vitæ sanctimoniam inconstantior. Quapropter jam ego dum sanus sum, suaviter tecum ita pacifcor. Mi bone Jesu, si fortè in pristinam relabar phrenesim, tu meam etiam rebellem ad te propitiis compelle voluntatem. Tunde me, afflige, ure, cæde me ramdiu, dum promptè dicam: Domine, quid me vis facere? Quod vetas, cavebo & fugiam; quod jubes, perficiam; laborem quem injungis suscipiam, adversa quæ immittis perferam. O mi Redemptor, dulcis Jesu, per tuum Sanguinem, per mortem tuam te rogo, affligere & castigare me non desine, dum mea voluntati tuæ se perfectissimè subjungat: Domine, finaliter, agam, cogi me volo, vim fieri voluntati meæ cupio, ut vel hac ratione te amem, dum volo quod tu vis.

Vel in ipso Deo sanè videmus violentiam, sed amoris. Quam Bernardus explicans, O amoris vim! inquit. Ita ne summus omnium, imus factus est omnium? Quis hoc fecit? Amor dignitatis nescius, dignatione dives, affectu potens, suavis efficac. Quid violentius? Triumphat de Deo amor. Quid tamen tam non violentum? Amor est. Quæ est ista vis, quæ so, tam violenta ad victoriam, tam victa ad violentiam? Denique semetipsum exinanivit, ut scias amoris fuisse, quòd plenitudo effusa est, quòd altitudo adequata est, quòd singularitas associata est. Quæ igitur est ista vis tam violenta ad amorem? nulla tanta sunt scelera, quin Deus amet nos; nulla supplicia sunt tanta, quin ea tulerit amore nostri. Hoc certè verbis exprimi non potest; flammeum immensam amoris mare est, obitri oculis non potest; inenarrabile beneficium est. Reverà hoc unum crucis mysterium tantam continet amoris exsuperantiam, ut multi, quod in humanis fieri solet, offensionem inde acceperint. Id Paulus asserens, Nos autem, inquit, predicamus Christum crucifixum, Iudeis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. Eò progressus fuerat divinus hic amor, ut cum planè

Deus solâ amoris lege stringitur.

Rom. cap. 5. v. 7. & 8.

Can. cap. 8. v. 7.

Act. cap. 9. v. 6.

Bern. serm. 64. in Cantica, sine mihi p. 988.

In mysterio crucis tanta est amoris exsuperantia, ut multi offensionem inde acceperint. 1. Cor. c. 1. non v. 23.

H h ;

non caperet humanus stupor. Hic Dei amor Græcæ sapientiæ vilis est stultè agere; Hebrææ perfidæ vilis est etiam improbè ac malè agere. Nos amorem hunc credimus & complectimur, interim tamen tenuissimè amamus aded nos amantem. Ah, quàm frigidi, quàm igneales & rari sunt igniculi nostri, quibus in Deum ferimur! Hinc jure Bernardus frigidissimam somnolentiam nostram objurgans, *O indignati, ait, filii Adam, quos non emollit talis benignitas, tanta flamma, tam ingens amoris ardor!*

CAPVT VII.

Christi crucifixi cum affectu contemplatio.

Luc. cap. 2.
v. 34. & 35.

DE Christo crucifigendo vaticinatus Simeon, *Eccè, inquit, postquam est hic in ruinam & in resurrectionem multorum in Israël, & in signum cui contradicetur, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.* Jam sanè revelantur cogitationes pectoris humani: nam facillè apparet, quis amicus sit Christi, quis crucem illius amet, quis oderit, quis eam oblivione multà sepeliat. Siquidem ubi nihil est patientiæ ac verecundiæ, ubi nihil submissivis, mansuetudinis & modestiæ, hinc planè cogitationes revelantur, nihil esse memoriæ, nihil affectionis bonæ ad Christum crucifixum. Fatali die mundi parebit signum Filii hominis in celo, crux sublimis ab omnibus spectabitur. Hoc erit sine voce palàm judicari, eos meritiò ad æternos ignes damnari, qui tantà se misericordiâ fecissent indignos.

2. Par. c. 29.
v. 22.

Chronicon Regum, ubi de sacrificiis agit, exceptum arà sanguinem frequentius affitmans, *Mactaverunt tauros, inquit, sed susceperunt sanguinem sacerdotum, & fuderunt illum super altare; mactaverunt etiam arietes, & illorum sanguinem super altare fuderunt; immolaveruntque agnos, & fuderunt super altare sanguinem.* JESU agnè innocens, tuum ipse, non alienum sanguinem fudisti. Sed ubi est, quæ illum excipiat? Numquid Pilati pavimentum, aut Lichostrotos, aut Calvariæ solum erit altare, quod tanti pretii liquorem sorbeat? Ego paratissimus cor meum pro arà suppono; asperge me hoc hyslopo, ut in morte mundus inveniam.

Matt. c. 15.
v. 7.

Per Matthæum Christus queritur: *Hypocrita, bene prophetavit de vobis Isaias dicens: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me.* Christo crucifixo gratum sacrificium, verum altare COR est, sed cor castum, mite, submissum, cor Christi sanguine lotum, cor amore ac patientiâ doratum. Absente corda impudica, libidinosa, iracunda, invida, superba; absente hinc, aut esse alia hic discite. *Hoc enim sentite in vobis, quod & in Christo JESU.* Affectus ille ac sensus humilitatis, pacis, charitatis sentiat in vobis, quem creditis fuisse in Christo. *Deus se humiliat, inquit, Chrysostomus, & hominibus se exaltat.* Cujusvis ergo cor discat quantum sese submittere debeat.

Psalm. 83.
v. 10.

Per Psalmistam, *Respice in faciem Christi tui.* Quod de Josepho fratres, hoc de ipso rectè affirmamus: *Frater enim & caro nostra est.* Eamus, & crucem ascendamus, & moriamur cum ipso. Non moveantur viscera nostra super hoc fratre nostro?

Pelagius li-
bello 18. &
ult. cap. 8.
mibi p. 637.
apud Hof-
veid.

Pelagius memoriæ prodidit, quod Joannes Abbas commemorabat. Vidit quidam à sensibus alienatus, tres religiosos viros trans mare stantes, ad quos ex aliâ parte litoris delata vox est: *Accipite alas igneas, & ve-*

Anite ad me. Illorum duo paraverunt, & apratis sibi alas in litris alterum, unde vox emerferat, transvolavit. Tertius ignaviter plorans remansit. Demum & ipse alas acquisivit, sed parùm solidæ compagis, invalidas, nequaquam igneas. Volavit ergo difficili nisu, & in viâ sapius in aquas delapsus, sed iterùm iterumque emerfus tandem pervenit quò vox trahebat. Sic est, inquit, generatio hæc, quæ pennas quidem accipit, non tamen igneas, sed debiles & luxatas. Christus è cruce unumquemque nostrum amantissimè vocans, *Accipe, inquit, alas igneas, & veni ad me.* Nos excusamus & obducimus: *O Domine, alas quidem habeo, sed fragiles & madore graves, volatus erit difficillimus. Nam velle adhaerere mihi, perficere autem bonum non invenio. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.* Sed Christus denuo, *Accipe, inquit, alas igneas.* Solus Amor quævis ardua perumpit; amor mei potest omnia: amanti nihil difficile.

B Sciamus igitur verissimè dictum: *Indignus est amici nomine, qui minùs diligit, quàm inimicus odit; indignus est delictorum veniâ, qui amanti aded amoris vioces non reddit.* Accipiamus alas igneas, & ad Christum crucifixum pervolemus.

At verò, Augustini sensu, nutrimentum charitatis, est immunitio cupiditatis. Nec enim Christum amat, qui appetentias & libidines suas non tefrenat. Quamdiu mens nostra inhiare viticis non cessat, tamdiu Christi amor ab eâ procul exulat. Imperandum est cupiditatibus, libidini acerrimè reluctandum. Sine hac cupiditatum morte, nenò tranquillè vivit Christo. Optimè Bernardus dixit: *Domine JESU, dignus planè est morte, qui tibi reculat vivere. Et qui quis vult esse sibi, & non tibi, nihil esse incipit.* Venenum charitatis, prava cupiditas. *Qui autem sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitiiis & concupiscentiis.* Christi crucifixi legem

C hoc abnegare, quam suis cupiditatibus, appetentibus, libidinibus toto nisu, omnibusque studiis adversari. Homo sui victor, sibi què imperans & assidue sibi met contradicens, *Hoc, inquit, non dabo, non permittam istud; numquam illud, & illud, & illud à me impetraveris.* Hoc amor dicta, hoc amanti neutiquam difficile, sibi hoc modo mori, Christo vivere. Summi solatii est posse dicere: *Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus.* Deus vult totus esse noster, si toti velimus esse Dei.

Hanc amoris legem perfectissimè Christus docet crucifixus. Hunc dies noctesque fixissimis inconniventibus oculis intræamur. Id fieri posse, in promptu est, qui suo id exemplo doceat. Stephanus Cœnobii Eliotarum presbyter, teste Sophronio, à tribus religiosiis senibus de animi curâ interrogatus complura, constanter tacuit. Cùmque illi humaniter urgerent, dicerentque. *Nihilne & nobis respondes, Pater? ad te venimus, ut pias à te præceptiones audiremus, ad augendum virtutis studium.* His demum Stephanus, *Ignoscite mihi, ait, non attendi quid hæctenus loqueremini.* Verum tamen quod habeo, vobis dico: *Ego diu noctesque nihil aliud aspicio, nisi Dominum nostrum JESUM Christum in ligno pendentem.* His auditis, institutione viri sancti, & exemplo insigniter eruditi discesserunt.

Ad hujus religiosissimi viri præceptionem ita mores & vitam conformemus, ut pro se quisque possit dicere: *Ego dies noctesque nihil aliud aspicio, nisi Dominum JESUM Christum crucifixum.* Huc gemitus nostri, huc preces similem in modum eant: *O mi amantissime JESU, respice in me, & miserere mei, Lava me à peccatis meis pretiosissimo sanguine tuo, & cordi meo amorem tuum infere.* Dixi, Nunc tibi mihi què moriar, o mi amantissime JESU.

Hinc nobis salus, & adversus omne vitiorum genus victoria.